

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України “Про державно-приватне партнерство” від 01.07.2010 року № 2404-17 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2404-17>
2. *Канова О. А.* Основні аспекти державно-приватного партнерства / О. А. Канова // Управління розвитком. – 2011. – № 21 (118). – С. 147-150.
3. *Павлюк К. В.* Сутність і роль державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку держави [Електронний ресурс] / К. В. Павлюк, С. М. Павлюк // Наукові праці КНТУ. – 2010. – № 17. Режим доступу до журн.: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/npkntu_e/2010_17/stat_17/02.pdf

*Підпригора Л. А.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова (м. Київ)*

ДЕРЖАВНА ВЛАСНІСТЬ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В УКРАЇНІ

В економіці України в умовах економічних трансформацій склалася традиція, коли вибір робиться не на користь розвитку державної власності. Йдеться про використання механізму приватизації державної власності для фінансування витрат державного бюджету та прагнення впливових олігархічних груп реалізувати свої економічні інтереси. Вже вкотре на продаж виставляються великі прибуткові стратегічні підприємства та природні монополії. Таке ставлення до державної власності шкодить суспільним інтересам, знижує соціально-економічну ефективність виробництва.

Наукові публікації з цієї проблеми здебільшого є реакцією вчених, політиків та журналістів на наміри влади завершити процес широкомасштабної приватизації продажем стратегічних підприємств та природних монополій, які досьгодні були закріплені в державній власності внесенням до переліку об'єктів, заборонених до приватизації.

Цілі статті. Автор ставить за мету показати визначальну роль державної власності в умовах економічних трансформацій в Україні як такої, що за своєю суттю покликана забезпечувати суспільству високий рівень економічної ефективності та соціальної справедливості.

Оскільки в правовій демократичній державі “священною і недоторканою” повинна сприйматися кожна форма власності з усіма наслідками, що випливають з даної тези, головним обов'язком держави як власника є захист державної власності. Сучасна вітчизняна економічна практика неодноразово демонструє приклади дії різноманітних механізмів прихованого привласнення державного майна та доходів від його господарського використання, що спотворює реалізацію державної власності.

Недосконалість законодавства, груба неповага до законів, незлагодженість судової системи, відсутність або недієвість механізмів контролю і відповідальності дозволяють відчужувати державну власність. Відсутність економічних та правових інструментів захисту державної власності робить її не тільки вразливою до конкуренції, а й саме тому вона найчастіше переживає рейдерські захоплення та інші механізми відчуження майна. Все це можливе і завдяки опортуністичній поведінці менеджменту державної власності на всіх рівнях, починаючи з найвищого, коли владні посадові особи-розпорядники державного майна є одночасно приватними бізнесменами, і закінчуючи абсолютною безкарністю неефективного управління державними підприємствами безпосередньо на місцях. Тільки незаангажованість менеджменту державної власності на всіх рівнях, відповідальність по закону та громадський контроль їх діяльності може вирішити проблему.

В сучасній економіці України державна власність не може розвиватися і ефективно виконувати свої функції ще й через зменшення її суспільного характеру та органічного взаємозв'язку з народом. Прозорість управління державною власністю та поінформованість суспільства про її ефективність сприятимуть подоланню її відчуженості та унеможливлять прояви опортуністичної поведінки чиновників.

Зрозуміло, розвиток державної власності в умовах економічних трансформацій в Україні відбувається в руслі розвитку відносин власності в цілому. Думається, сьогодні вкрай важливо показати, що державна власність у взаємодії з іншими формами власності є необхідним елементом економіки України, а перспективи її розвитку визначаються існуючими об'єктивними соціально-економічними факторами. Розвиток державної власності носить об'єктивний характер та, ймовірно, передбачає її кількісне і якісне оновлення відповідно до прогресивних змін у продуктивних силах та основоположних засад обраної моделі економіки.

Необхідність переходу до інноваційно-структурного типу економічного зростання – першочергове завдання сучасної економіки України. Саме держава повинна стати ініціатором проведення інноваційно-структурної перебудови економіки через державне інвестування промислових проектів, поширення державної власності на інформаційну продукцію: галузеві наукові дослідження, інформаційні системи, інформаційні ресурси, створення умов зростання інформаційної індустрії, поліпшення умов доступу до інформації тощо.

У своєму розвитку сучасна економіка переходить не просто до інформаційної стадії, а до інтелектуально-інформаційної. Таке трактування свідчить про особливу роль інтелекту людини як основної продуктивної сили суспільства. На тлі зростання значення індустрії інформаційно-комп'ютерних технологій і комунікацій, все більшої ваги набуває розвиток галузей, які забезпечують удосконалення і зростання людського капіталу – фундаментальної науки, освіти (особливо вищої та професійної), охорони здоров'я. Оскільки ринок не створює внутрішніх стимулів для розвитку сфер науки, освіти та охорони здоров'я, традиційно ними опікується держава. Саме тому основу

цих сфер представляють об'єкти державної власності, діяльність яких фінансується з державного бюджету.

Захист економічної безпеки та економічної незалежності завжди був виключною прерогативою держави внаслідок її особливої ролі виразника суспільних інтересів.

Висновок. Державна власність у взаємодії з іншими формами власності є необхідним елементом економіки України. В умовах економічних перетворень державна власність повинна стати ініціатором проведення інноваційно-структурної перебудови економіки, інструментом цільового впровадження і поширення інновацій, акумулятором і рушієм економічного потенціалу великих підприємств, фундаментальної науки і освіти, бар'єром для зовнішніх негативних економічних впливів (криз, економічної залежності). Визначальною є також соціальна роль державної власності як засобу та матеріальної основи впливу на динаміку рівня та якості життя населення.

*Седляр М. О.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова (м. Київ)*

ВИБІР ОРІЄНТИРУ СТРАТЕГІЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

В останній час багато уваги приділяється різним типам модернізації, як стратегічним напрямкам, які здатні якісно трансформувати економіку держави. І чомусь основну увагу зосереджують на навздогінній стратегії, "...оскільки вона має орієнтир – країну-конкурента, точніше – країну-зразок" [4, с. 5]. Дійсно, і ми не можемо з цим не погодитися, що модель модернізаційної стратегії являється значним мобілізуючим фактором, який здатен змінити всі аспекти суспільного життя. Однак орієнтація на навздогінну стратегію містить у собі серйозні ризики та небезпеки національного масштабу, що здатні нанести Україні більше негативних наслідків, ніж позитиву.

Не потрібно бути математичним генієм, аби вирахувати, що для України, щоб подвоїти власний ВВП при щорічному його зростанні навіть на 10% (а індустріальна економіка вищі темпи зростання упродовж тривалого часу показувати не може), буде затрачено чверть століття. Для того, щоб досягти половини рівня ВВП на одну особу провідних країн-членів ЄС, нашій державі необхідно півстоліття [2, с. 143]. Це говорить про те, що використання та орієнтація на навздогінну модель прирікає Україну залишатися на периферії цивілізаційного поступу, аутсайдером цивілізаційного та соціального розвитку.